כשר אלמא קסבר שנים שהביאו גט ממדינת הים אין צריכין שיאמרו בפנינו נכתב ובפנינו נחתם אמר ליה (א)אביי אלא מעתה סיפא דקתני שנים אומרים בפנינו נכתב ואחד אומר בפני נחתם פסול ורבי יהודה מכשיר טעמא דאין הגט יוצא מתחת ידי שניהם הא גט יוצא מתחת ידי שניהם מכשרי רבנן אמר ליה [א]אין וכי אין גט יוצא מתחת ידי שניהם במאי פליגי מר סבר גזרינן דלמא (ב)אתיא לאיחלופי בקיום שטרות דעלמא בעד אחד ומר סבר לא גזרינן לישנא אחרינא אמרי לה אמר רב שמואל בר יהודה אמר רבי יוחנן אפי' גט יוצא מתחת ידי שניהם פסול אלמא קסבר שנים שהביאו גט ממדינת הים צריכין שיאמרו בפנינו נכתב ובפנינו נחתם אמר ליה (ג)אביי אלא מעתה סיפא דקתני שנים אומרים בפנינו נכתב ואחד אומר בפני נחתם פסול ור' יהודה מכשיר אפילו גט יוצא מתחת ידי שניהם פסלי רבנן אמר ליה אין במאי קא מיפלגי מר סבר (ד)לפי שאין בקיאין לשמה ומר סבר לפי (ה)שאין עדים מצויין לקיימו לימא דרבה ורבא תנאי היא לא רבא מתרץ כלישנא קמא ורבה אמר לך דכולי עלמא בעינן לשמה והכא במאי עסקינן (ו)לאחר שלמדו ובגזירה שמא יחזור הדבר לקלקולו קמיפלגי דמר סבר גזרינן ומר סבר לא גזרינן וליפלוג נמי רבי יהודה ברישא הא אתמר עלה אמר עולא חלוק היה רבי יהודה אף בראשונה מתיב רב אושעיא לעולא רבי יהודה מכשיר בזו ולא באחרת מאי לאו למעוטי אחד אומר בפני נכתב ואחד אומר בפני נחתם לא למעוטי בפני נחתם אבל לא בפני נכתב סלקא דעתך אמינא הואיל ולא גזר רבי יהודה גזירה שמא יחזור דבר לקלקולו דלמא אתי לאחלופי בקיום שטרות דעלמא בעד אחד נמי לא גזר קא משמע לן אתמר נמי אמר רב יהודה שנים שהביאו גט ממדינת הים באנו למחלוקת רבי יהודה ורבנן רבה בר בר חנה חלש עול לגביה רב יהודה (ז)ורבה לשיולי ביה בעו מיניה (ח)שנים שהביאו גט ממדינת הים צריכין שיאמרו בפנינו נכתב ובפנינו נחתם או אין צריכין אמר להם אין צריכין מה אילו יאמרו בפנינו גירשה מי לא מהימני אדהכי אתא ההוא

חברא

כשר. ואע"ג דלא כלום קאמרי דלחד אצרכוה למימר תרוייהו דלא ליחלפו בקיום שטרות דעלמא אפ"ה כשר דקסבר שנים שהביאו גט אין צריכין לומר כו' דטעמא משום שאין עדים מצויין לקיימו והרי עדים מצויין לקיימו. ואי קשיא כיון דסוף סוף שנים הן מה לי שניהם שלוחים מה לי אחד מהם הרי עדים מצויין לקיימו לא פלוג רבנן בין בא עם חבורת אנשים לבא יחידי דאין מבחין ובודק באלה דלא מוכחא מלתא ואם באת להכשיר את זה יכשירו את זה אבל כששנים הביאוהו מלתא דמוכחא ולא שכיחא היא ולא אחמור בה רבנן: **סיפא דקתני.** פלוגתא דר' יהודה ורבנן על כרחיך בשאין הגט יוצא מתחת ידי שניהם הוא דאי שניהם שלוחין מכשרי רבנן ואע"ג דאמירה דידהו לא כלום היא דהא שנים שהביאו גט אין צריכין לומר: **במאי פליגי.** הואיל ואחד מביאו והוא לא אמר כתיקון חכמים אמאי קמכשר ר' יהודה: **ת"ק סבר.** אף על פי שהגט יוצא מתחת עד החתימה והשליח הימנוהו רבנן כתרי אפילו הכי כיון דלא אמר נמי בפני נכתב פסול גזירה דלמא אתי לאיחלופי כו': **ורבי יהודה סבר.** כיון דאצרכיניה תרי אחריני במקומו לאסהודי אכתיבה תו לא אתי לאיחלופי: **צריכין.** ואלו לא אמרו כתיקון חכמים דכיון דחד הוא דאסהיד אחתימה אתי לאיחלופי הואיל ואיהו לא אמר אכתיבה: **סיפא דקתני.** פלוגתא נימא דומיא דרישא דאפילו גט יוצא מתחת ידי שניהם פסלי דהא צריכין לומר והני לא כלום קאמרי דאי גט יוצא מתחת ידי עדי הכתיבה האי דחתימה לאו כלום הוא שאינו שליח בדבר ואי מתחת יד אחד מאלו ועד החתימה או שלשתן שלוחין בו כיון דאחתימה חד הוא דאסהיד ואיהו לא אמר אכתיבה אתי לאיחלופי בעלמא: **במאי פליגי.** כלומר ר' יהודה אמאי אכשר: **תנא קמא סבר לפי שאין בקיאין לשמה.** הלכך שנים שהביאו גט צריכין לומר והני לא כלום אמרו כדאמרן: **ורבי יהודה סבר לפי שאין מצויין לקיימו.** הלכך שנים שהביאו גט אין צריכין לומר ולא איכפת לן: **רבא מתרץ כלישנא קמא.** דאין גט יוצא מתחת ידי שניהם. דאי שנים הביאוהו דכולי עלמא כשר דאין צריכין (ט)לטעם לפי שאין עדים מצויין והכא כשהביאו א' אותו שהעיד על החתימה וטעמא דר' יהודה כדאמרן לעיל דכיון דאיכא תרי אחריני אכתיבה לא אתי לאיחלופי: **ורבה.** מוקי לה כלישנא בתרא ואמר לך הכא דמכשיר רבי יהודה לאו משום דשנים המביאין גט אין צריכין אלא לאחר שלמדו עסקינן דלמאי ניחוש לה אי לשמה הא איכא אי לקיימו הא איכא דשנים הם ורבנן דפסלי גזרי שמא יחזור דבר לקלקולו ורבי יהודה סבר לא גזרינן דתרי דמייתי גיטא לא שכיחא ולא גזרו בה רבנן: **ולפלוג נמי רבי יהודה ברישא.** באחד אומר בפני נכתב ואחד אומר בפני נחתם כיון דיוצא מתחת ידי שניהם דלקיימו ליכא למיחש ולשמה נמי הא למדו ולקלקול לא חייש: **לא למעוטי בפני נחתם אבל לא בפני נכתב.** דחד הוא ופסולין משום גזירה דלמא אתי לאיחלופי הוא: **אתמר נמי.** כלישנא בתרא דרבי יוחנן דבגט יוצא מתחת ידי שניהם מחלוקת:

חברא

אלמא קסבר שנים שהביאו גט אין צריכין כו'. פי' בקונטרס דטעמא משום דאין עדים מצויין לקיימו ונראה דאפילו למ"ד לפי שאין בקיאין לשמה איירי הכא דלאחר שלמדו בבי תרי דלא שכיח לא גזרינן שמא יחזור לקלקולו אבל מאן דסבר שנים שהביאו גט צריכין ע"כ סבר לפי שאין בקיאין לשמה כרבה דלרבא אפילו לא אמר זה בפני נכתב וזה בפני נחתם כשר כיון שאומרים שהבעל שלחם דמה אילו יאמרו בפנינו גירשה וא"ת (י)ולרבא נמי [א] דלמא בעלמא צריכין והכא דכשר משום דחד מינייהו מסהיד אכתיבה וחד אחתימה ואין לומר דכיון דלא מסהיד אכוליה מילתא לא דייק דהא תנן אחד אומר בפני נכתב ושנים אומרים בפנינו נחתם כשר אלמא מהימן חד אע"ג דלא מסהיד אלא אכתיבה לחודא ולא אמרינן דלא דייק וי"ל דאם איתא דצריכין בעלמא גם כאן לא היה מועיל דכיון שאין כאן אלא אחד שמעיד על החתימה לבד אתי לאיחלופי בקיום שטרות דעלמא אע"ג דאידך מעיד על הכתיבה מאחר דהאי דמסהיד אחתימה לא מסהיד אכתיבה דרבה נמי [ב] אית ליה טעמא דאיחלופי דכיון דכבר תקנו בפני נכתב משום לשמה תקנו נמי דצריך לומר משום איחלופי כדפרישי' לעיל בפ"ק (דף ה.) [ג] אע"פ שכיון שהם שנים אין צריכין להעיד משום קיום אלא משום לשמה מ"מ כיון דצריך מיהא עדות משום לשמה יסברו העולם דעדות זה משום קיום הוא ואתי (יא)לאיחלופי משום קיום שטרות דעלמא[ד]: **הא** גט יוצא מתחת ידי שניהם מכשרי רבנן. מדקדק כן לפי שרוצה לישאל וכי אין גט יוצא כו' במאי פליגי[ה] דבגט יוצא מתחת ידי שניהם ניחא ליה דפליגי כמו שמפרש בלשון שני ובלשון שני איפכא וניחא ליה טפי דפליגי באין גט יוצא כו' כמו שמפרש כאן בלשון ראשון וכעין סוגי' זו איכא באלו טרפות (חולין דף נח.) גבי ולד טרפה[ו]: **אלמא** קסבר צריכין כו'. היינו כרבה[ז] כדפירשנו: **במאי פליגי.** וא"ת ולימא דפליגי באיחלופי כמו ללשון ראשון ואומר ר"י דבשלמא ללישנא קמא איכא למימר דטעמא דרבי יהודה משום דלא חייש לאיחלופי (א) כיון דאין גט יוצא אלא מתחת יד עד החתימה מוכחא מילתא (יב)משום דעד חתימה נאמן ביחידי לפי שהוא שליח הגט מדמצרכינן אכתיבה תרי משום דלא הוו שלוחים[ח] אבל להאי לישנא דמוקי לה בגט יוצא מתחת יד שניהם איכא למיחש לאיחלופי דהשתא אין כאן הוכחה כיון דעד המעיד על הכתיבה ישנו נמי שליח הגט[ט]: **ומר** סבר לפי שאין עדים מצויין לקיימו. השתא הוה מצי לאקשויי ולפלוג רבי יהודה ברישא: **ורבה** אמר לך דכולי עלמא כו'. הוא הדין דמצי לשנויי דרבה כלישנא קמא[י] דלדידיה נמי בי תרי דמייתי גיטא אין צריכין[יא] משום[יב] דלא שכיחא[יג] כדאמרן בפ"ק (לעיל ה.)[יד]: **ומר** סבר לא גזרינן. פי' בקונטרס דלא גזר רבי יהודה שמא יחזור דבר לקלקולו דבי תרי דמייתי גיטא מילתא דלא שכיחא ולא גזרו ביה רבנן ובחנם פירש כן דאפי' בחד נמי לא גזור דהא מסיק למעוטי בפני נחתם אבל לא בפני נכתב ומפרש טעמא משום איחלופי ולא קאמר טעמא שמא יחזור דבר לקלקולו והיינו טעמא דנראה לו לגמרא כיון דרבנן לא מפלגי וגזרו בין בחד בין בתרי לרבי יהודה נמי לא מיסתבר לחלק כיון דלא גזר בתרי הוא הדין בחד:

הא

עין משפט נר מצוה

טז א מיי' פ"ז מהל' גירושין הלכה יד טו סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קמב סעיף יח יט:

◆

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה במאי וכו' דכיון דאין גט וכו' מוכחא מילתא דהא דעד:

◆

פסקי רי"ד

כשר אלמא קסבר שנים שהביאו גט ממדינת הים אין צריכין לומר בפני נכתב ובפני נחתם פי' דוקא אם לא היו שניהן שלוחים בהבאתו אלא א' דאמר בפני נחתם אז הוא פסול דאע"ג דהימנוה רבנן כבי תרי כיון דלא מסהיד נמי אכתיבה אתי לאיחלופי בקיום שטרות דעלמא ואף על גב דאחד אומר בפני נכתב כיון דלא הוה איהו שליח בגט כמאן דליתיה דמי ואין כאן עדות אלא אחתימה בלחוד ואתי לאכשורי נמי קיום שטרות בע"א ומש"ה פסול אבל אם היו שניהם שלוחי' בהבאתו ששניהם אומרים כי הבעל נתנו לנו כשר שאע"פ שלא אמרו בפנינו נכתב ובפנינו נחתם כשר [שכיון] שהם מעידים כי הבעל נתנו להם אין צריך שום קיום שפי הבעל כק' עדים וכיון שהוא מסרו להם הרי הודה שהוא כשר ושוב אינו יכול לערער כדכתבי' לעיל בפ"ק (ה.) ולשמה לא חיישי' כדרבא א"ל אביי אלא מעתה סיפא דקתני שנים אומרים בפנינו נכתב וא' אומר בפני נחתם פסול ור' יהודה מכשיר טעמא דאין הגט יוצא מתחת ידי שניהם [הא גט יוצא מתחת ידי שניהם] מכשרי רבנן א"ל אין וכי אין הגט יוצא מתחת ידי שניהם במאי פליגי מר סבר גזרינן דילמא אתי לאיחלופי בקיום שטרות דעלמא ומר סבר לא גזרינן פי' רבנן סברי כיון דחד הוא דמסהיד אחתימה אע"פ שהוא שליח הגט דהימנוה רבנן כבי תרי כיון דלא מסהיד נמי אכתיבה אתי לאיחלופי בקיום שטרות דעלמא ור' יהודה סבר כיון דאיכא שני עדים דמסהדי נמי אכתיבה לא אתי לאחלופי בקיום שטרות דעלמא אבל ברישא דליכא אלא חד אכתיבה דחד כמאן דליתיה דמי אי מכשרת להאי המעיד על החתימה כבי תרי מפני ששליח הגט הוא אתי לאיחלופי בקיום שטרות דעלמא. רבה בר בר חנה חלש על גביה רב יהודה ורבנן לשיולי ביה בעו מיניה שנים שהביאו גט ממדינת הים צריכין לומר בפנינו נכתב ובפנינו נחתם או אין צריכין אמר להן אין צריכין ומה אילו יאמרו בפנינו גירשה מי לא מהימני פי' גם (קים) כשאומרים שהבעל נתנו להן לתתו לאשתו יהיו נאמנים וכיון שהבעל נתנו להם להוליכו לאשתו פיו כק' עדים שהוא כתבו והחתימו ואין לך קיום גדול מזה ושוב אינו יכול לבוא ולערער וכך הלכה:

מסורת הש"ס

א) [צ"ל רב אמי], ב) [לעיל ג'], ג) [צ"ל רב אסי], ד) [לעיל ב:], ה) [שם], ו) [שם ה.], ז) ס"א ורבנן וכ"ג הערוך, ח) לעיל ה., ט) בדפו"ר דטעם, י) גירסת המהרש"א ולרבה, יא) צ"ל ואתי לאחלופי בקיום. יעב"ץ, יב) תיבת משום נמחק. רש"ש,

◆

מוסף רש"י

לפי שאין בקיאין לשמה. אין בני מדינת הים בני תורה ואין יודעין שצריך לכתוב הגט לשם האשה, וקרא כתיב וכתב לה ספר כריתות, לה דהיינו לשמה, הלכך אומר השליח בפני נכתב ובפני נחתם וממילא שיילינן ליה אם נכתב לשמה והוא אומר אין (לעיל ב:). **לפי שאין עדים מצויין לקיימו.** אין שיירות מצויות משם לכאן שאם יבא הבעל ויערער לומר לא כתבתי, שיהו עדים מצויין להכיר חתימת העדים, והאמינוהו לשליח (שם). **לאחר שלמדו.** דבעי לשמה (לעיל ה.).

◆

מוסף תוספות

א. אמאי פשיטא לי' לתלמודא דשנים שהביאו גט א"צ שיאמר. תוס' הרא"ש. ב. דאמר לפי שאין בקיאין לשמה, נהי דקסבר דמעיקרא ודאי לא היו מתקנים חכמים בפני נכתב משום חשש דאיחלופי אי לאו משום לשמה וכו' מ"מ לאחר שתקנו לאומרו משום לשמה, כי לא צריך נמי משום לשמה, כגון לאחר שלמדו. תוס' הרא"ש. ג. ד"ה אי הכי יכול ד. אלא ודאי מדמכשרינן באחד אומר בפ"נ ובאחד אומר בפני נחתם שהגט יוצא מתחת ידי שניהן, ש"מ דקסבר שנים שהביאוהו אין צריכין שיאמרו בפ"נ ובפ"נ. רשב"א. ה. כלומר מאי טעמא דר' יהודה דמכשיר. ריטב"א. ו. דללישנא קמא משמע דהוה ניחא לי' טפי אי הוה אמר כלישנא בתרא, וללישנא בתרא משמע דהוה ניחא לי' טפי אי הוה אמר כלישנא קמא. תוס' הרא"ש. ז. דאמר לפי שאין בקיאין לשמה, ואע"פ שהאחד אומר בפני נכתב והאחר אומר בפני נחתם חיישינן דלמא אתי לאחלופי בקיום שטרות דעלמא. תוס' הרא"ש. ח. ובשטרות ליכא טעמא דתהני שליחות להימוניה ביחידי כמו בגט. תוס' הרא"ש. ט. כמו עדי חתימה, וכיון דההוא דמעיד אחתימה לא מעיד אכתיבה הוה אתי לאחלופי בקיום שטרות דעלמא. תוס' הרא"ש. י. ולאחר שלמדו. רשב"א. יא. לומר בפ"נ ובפ"נ. רשב"א. יב. דמשום לשמה ליכא כיון דהוי אחר שלמדו, ולא גזרי' נמי בהא שמא יחזור דבר לקלקולו. שיטות קדמונים. יב. דתרי דמייתו גיטא, מילתא. שיטות קדמונים. יג. ולא גזרו בה רבנן. רשב"א. יד. אלא דלארווחא למתני' לרבה קאמר. ועוד

נ"ל דכיון דרבה אוקי מתני' דפ"ק משום שאין בקיאין לשמה, כל היכא דמצי לאוקומי כולה מתני' בהכין, מחזר ומוקי. רשב"ש.